

Rehabilitace Milana Knížíka je precedentem pro českou justici

5.8.2026 - Martin Vacek | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

(5. 8. 2026) - Obvodní soud pro Prahu 10 dnes rehabilitoval nedávno zesnulého Milana Knížíka (86). Soud uznal Knížíkovu účast na soudní rehabilitaci za jeho vazební stíhání na přelomu let 1974 a 1975 podle nálezu Ústavního soudu. Rozhodnutí nabylo právní moci okamžitě, když všechny strany se vzdaly práva na odvolání.

Výtvarník, hudebník, performer a v pozdějších letech pedagog Knížík byl ve vazbě od 23. října 1974 do 7. února 1975 za údajný pokus o poškozování zájmů Československa v cizině. Podle tehdejších vyšetřovatelů poškodil zájmy státu, když odeslal do Francie písemnosti se zkreslenými informacemi o poměrech v zemi. Prokurátor nakonec stíhání zastavil, Knížík odsouzen nebyl.

U Knížíkovy rehabilitace bylo nejprve sporné, zda se podle zákona z roku 1990 rehabilitace vztahuje i na lidi za minulého režimu vazebně stíhané, ale neodsouzené. Ústavní soud řekl, že je zapotřebí zvolit výklad ve prospěch rehabilitace, aby ke staré křivdě nepřibyla nová. *„Je to precedenční rozhodnutí a odkaz pana Milana Knížíka celé české justici a občanům České republiky,”* uvedl po verdiktu jeho advokát JUDr. Lubomír Müller. Podle Müllera má tři body. Rehabilitační návrh může být za prvé podán kdykoli, i půl století po případu. Při dvojím výkladu zákona má soud za druhé volit výklad ve prospěch poškozeného. Za třetí do rehabilitačního řízení patří přisedící, nemá rozhodovat samosoudce.

KLÍČOVÉ BODY PRECEDENTU

Přednost rehabilitace před formalismem:

Ústavní soud jasně deklaroval, že pokud zákon o soudní rehabilitaci umožňuje dvojí výklad, justice musí vždy zvolit ten, který směřuje k nápravě křivdy. Nesmí k historické nespravedlnosti přidávat novou.

Rehabilitace i při zastavení stíhání:

Rozhodnutí potvrdilo, že nárok na rehabilitaci mají i lidé, u kterých bylo trestní stíhání po propuštění z nezákonné vazby zastaveno a formálně tak nedošlo k odsouzení.

Konec argumentace lhůtami:

Obecné soudy již nemohou žádosti o rehabilitaci zamítat z formálních důvodů s tvrzením, že oběti „přišly pozdě“. Demokratický stát nesmí ignorovat křivdy minulosti kvůli promlčení.

V jiných případech byl Milan Knížík za svá krátkodobá zadržení před listopadem 1989 již rehabilitován. Ještě tři nebo čtyři případy ze šedesátých, sedmdesátých a osmdesátých let ale soudy budou řešit. Po letošním nálezu Ústavního soudu by podle JUDr. Müllera ale nemusely dlouho trvat. Zákon o soudní rehabilitaci z roku 1990 také stanoví, že řízení nebrání smrt jeho účastníka. Vdova Marie Knížíková pověřila doktora Müllera pokračováním ve sporu.

Müller aktuální rehabilitaci vnímá jako morální satisfakci, se kterou by však mělo jít ruku v ruce přiměřené odškodnění. Řekl, že podle zákona z roku 1990 se k rehabilitaci váže od té doby nevalorizovaná částka 83,33 korun za každý den věznění. Za přibližně tři a půl měsíce Knížíkovy vazby by tak vdova měla dostat částku asi 8000 Kč. O jejím vyplacení má do půl roku rozhodnout na Müllerovu žádost ministerstvo spravedlnosti.

AUTOR: **MARTIN VACEK**

FOTO: **Paměť národa / 2015**

<https://www.ustrcr.cz/rehabilitace-milana-knizaka-je-precedentem-pro-justici>